

parònims (sense nexa semàntic ni etimològic) amb els quals hem de sospitar que el confonen: aquell amb el cast. *virutas* 'encenalls', aquest amb el ross. *boluda* 'munió de gent' VOLŪTARE (veg. *ESVALOTAR*).

BROSTA, 'conjunt del fullatge i brots tendres d'una mata o arbre', mot comú al català amb la llengua d'oc, i oc. i fr. ant. *brost* 'brot tendre', d'origen incert; com que hi ha formes semblants en alguna llengua germànica antiga i potser cèltica, però sobretot en llengües eslaves (búlgar *brŭst*, serbocroat *břst*, ucraïn. *brostŭ* 'brots tendres') és probable que es tracti d'un mot pre-romà d'origen sorotàptic. □ 1.^a doc.: 1832; el verb *brostar*, 1752; dels oc. *brost* i *brosta* ja n'hi ha algun exemple en el S. XIII.

No sembla que hàgim d'estranyar-nos gaire de la data tan tardana de la documentació catalana del mot, donat el seu caràcter estrictament rústic i amb un matís ben especial; d'altra banda això no minva la seva importància dins la llengua global, car ho compensa la seva presència en tots els parlars, centrals i extrems, i el tipus de sentit i to d'estil tan pagesívol i arrelat amb què el trobem pertot.

Compensació, però, que no transcendeix al terreny de les lletres ni al lexicogràfic: no el registren ni els diccs. dels Ss. XVI-XVII, àdhuc Belv. i Lab. 1839 callen; el recullen el mallorquí Figuera, «*bròsta* = -uys nous de abre; de olivera; vestugo; *brostar*: treure molts de uys los abres»; Amengual «el tallo o ramo nuevo que brota del árbol o planta; en el olivo, *vestugo*; el que nace al pie del mirto; *menjarsé sas bròstas*: cortar los animales para su pasto los ramos de los árboles; comer el ganado, especialmente el cabrío, las hojas y retoños de los árboles; *pocas bròstas*, fr.: *poc concert*; *brostar* arrojar el árbol o la planta sus hojas, flores, botones o renuevos». I a València: «*brosta*: brote, vástago o renuevo» (Escrig, 1851). El *DAg.* cita d'una codolada ben tradicional, de 1832: «moltes gallines menjaven / a costes nostres / les lletgues y ses *brostes*».

En el Principat comença tard però amb bon peu, ja en l'*Atlàntida* de Verdaguer: «bé prou que ho diuen elles, pujades a l'Empiri / al fer-se cada *brosta* del taronger un maig» (*Atl.* x, 11b; ni aquest vers ni els dels derivats no figuren encara en la primera versió del poema, la de 1867); «sos troncs umplen la coma, sa *brosta* 'l cel», *Canigó*, cant v; «ningú com jo, infelícia! los vinyaters podaren / y'l bou de mar verema per dar-los llit molsós, / niharen les cigonyes, los magraners *brostaren* ---», *Atl.* VIII, 30c. El llegim també alguns cops en l'estil genuí de Pere Coromines (responent a una carta del bell poeta hisendat empor-danès Salvador Albert): «creixia la mala herba, però hi hem corregut a fangar, i allí on amb la fanga no hi ha hagut prou, hem calat foc a la *brosta* i hem ensor-rat l'arada» (*Cartes d'un Visionari* v, § 15, O. C., 966b20), «els camps de blat cremaven ací i allà com *brosta* seca» (*Supèrbia*, en *A recés dels Tamaris* III, p. 288).

Popularment el trobem usat en els quatre àmbits de les terres catalanes. A Talteüll, poble ja fronterer, en les Corberes, veig la partida dita *la brústa*; a l'extrem de Migjorn, a Xàbia recull *bròsta* Giner i March (1955), a Benigànim em parlen de la *bròsta* del pi (1962); en el muntanyam del Maestrat designa per metonímia una processó que presenta solemnement les masses de *brosta de murta* a la Verge: «el día 18 se verificó la entrada de la *brosta* o murta en la calle de la Virgen, recorriendo las calles principales de la población una pequeña cabalgata al son de las dulzainas, siendo llevada aquella en un carro --- el domingo 21 aumentó el bullicio y animación con motivo de la entrada de la *brosta* que realizaron varias calles --- cerraban la marcha otros vecinos, montados en sendas mulas, llevando hachones encendidos para alumbrar el guión de la Virgen, detrás del cual venía la *brosta*» en la revista *Vallivana*, 1904, p. 419. En el Priorat recull «*brosta*: brosta, bosquina, herbey entre les vinyes», J. Bru (*Misc. Folk. d'Arabia*, p. 154).

En cat. or.: se'm playnen de les cabres que es menjaven *la bròsta*, a la Tallada d'Empordà (1958); en el Lluçanès tapaven amb *bròsta* les tines on posaven solades de glans a estovar (Sta. Eulàlia i Lluçà, 1964). També en català occidental ho sento de cap a cap del domini (per a Tortosa, veg. *brostar* infra) i sento el substantiu *brosta* a Aitona (1935); definit amb molta precisió en el Pallars Sobirà: *bròsta* «conjunt de brancatge tendre que lleva un arbre: el donen als conills» (Tavascan, 1934), id. a Rialb de Noguera «tot el fullam d'un feix de branques d'avellaner o arbre semblant, tallades per als conills» (és el mateix que a la Vall d'Aran en diuen *un boelhà*) (1962).

Definicions d'agricultors o pastors més tècnics: «*brosta* o *brossa* del bosc: conjunt de les mates de bosc com el romaní, l'estepa, la gatosa, la salabruja, la rualassa, el tomaní, que ni fan soca ni arriben a tenir un tronc de mida de mànec; moltes vegades s'aplega la *brosta* després d'esporgat el bosc; són també les esporgadures que es deixen a terra com a inútils per a altre aprofitament» (*CostumCatManc.* I, 107-8); «teulada de *brosta*: la de brosta sola en la coberta de les barraques», tant a Benissa com a Olost (*BDC* xx, 201); «cabres a la *brosta*! crit en tirar l'herba a les cabres quan són en el corral» a Valcebren, Merlès i Ripoll (*BDC* XIX, 101).

Completem-ho amb els parlars veïns del català. *Brosta vera* en l'alt-aragonès de la Vall de Vio (*VKR* x, 224); bearn. *brouste*: *La Brouste* és un bosc en terme d'Anoye [1778], i *La Broustère* un riuet afluent del Luy-de-France (P. Raymond, *Dict. Top. B.-Pyr.*); en el gascò de la costa girondina *brouste* «ramille, broussaille» (Moureau, *Le Pat. de la Teste*); bc.-fr. *brosta* «haie, broussaille, et aussi fourré, lieu couvert de menues ronces et de buissons» (segons la definició de Duvoisin que reflecteix generalment el dialecte labor-tà), i formes alterades *broška* 'détritus qu'on pousse avec le balai' en el b.-navarrès Salaberry, *broskatse* «brousse, lieu rempli de broussailles» en el mateix Duvoisin.